

Občanské
Bělorusko

Грамадзянская
Беларусь

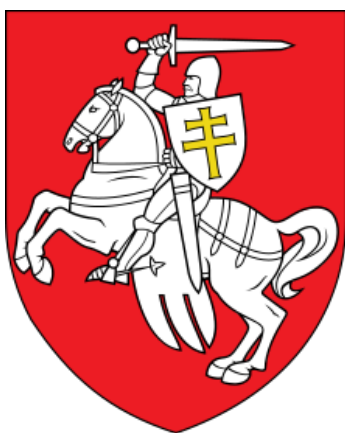
Výroční zpráva

2011

Obsah:

Slovo ředitelky	2
Události roku 2011	3
Projekty	5
Jak se zapojit	6
Hospodaření v roce 2011	7

***Pahonia: historický
běloruský symbol,
používaný jako státní
symbol v letech 1918 a
1991-95.***

**Petruška Šustrová,
předsedkyně správní rady
Občanského Běloruska**

výroční zpráva, kterou držíte v rukou, vás chce informovat o tom, čemu se věnovalo mezinárodní sdružení Občanské Bělorusko v roce 2011. Bělorusko se dostane do zpráv českých médií jen málokdy – a většinou v neblahých souvislostech. Buď to bývají zprávy o represích režimu prezidenta Alexandra Lukašenka proti občanům, kteří vůči němu vystupují kriticky, nebo – v lepším případě – o tom, že Lukašenko propustil z vězení některého ze svých skutečných nebo domnělých odpůrců či rivalů.

Jinak se Bělorusko jeví zvenčí jako země nehybná, až zkamenělá: podobně jako Československo v době normalizace. Evropané mívají sklon pokrčit rameny a říci si: jak si to tamní občané zařídili, tak to mají. Alespoň my, občané země bývalého sovětského bloku, bychom si však měli pamatovat, že zběžný pohled klame, že pod zdánlivě klidnou hladinou mohou plynout hluboké proudy, které hned nezahledneme. A právě tyto proudy, směřující k občanským svobodám a demokracii, se naše sdružení snaží podporovat a pomáhat jejich nositelům.

Většinou není příliš snadné přijít na to, jak: demokraticky smýšlející Bělorusové, kteří nejsou ochotni přistoupit na předstíraná občanská práva, ale dožadují se těch skutečných, to nemají napsáno na čele, a jsou většinou pod policejním dohledem, takže návštěvník z ciziny, který se s nimi setkává, nemusí už příště dostat běloruské vízum. Přesto se nám podařilo navázat četné kontakty a společně s běloruskými aktivisty hledáme – a doufáme, že nám to daří – hledat nejrůznější formy pomoci jejich snaze o demokratizaci tamních poměrů.

Velmi nás těší, když někoho naše práce zajímá a věříme, že najdeme další spolupracovníky a pomocníky. Díky těm z vás, kteří se jimi už stali.

Vážení přátelé,

Události roku 2011

Rok 2011 byl bohatý na události. Běloruskem se přehnala vlna represí proti opozičním aktivistům, nevládním organizacím i nezávislým médiím, došlo k dubnovému teroristickému útoku v minském metru a běloruský rubl prodělal dvojí devalvaci.

Po prezidentských volbách na konci roku 2010, bylo zadrženo na 700 lidí a 42 osobám bylo sděleno obvinění z organizování nebo účasti na „masových nepokojích“. Během ledna a února 2011 docházelo každý den k výslechům aktivistů a domovním prohlídkám. Zatčeno bylo 7 z 9 prezidentských protikandidátů prezidenta Lukašenka. Na pozadí represí a politických soudních procesů složil 21. ledna Alexandr Lukašenko slib a zahájil svůj čtvrtý prezidentský mandát. Vítěz zfalšovaných prezidentských voleb ztratil během bezohledných represí podporu části obyvatel, kteří za ním až doposud stáli, a jeho manévrovací prostor se značně zúžil.

V odvetné reakci znovu zavedla Evropská unie 11. února sankce proti některým běloruským podnikům. Stejně tak byl obnoven seznam téměř 200 osob se zákazem pobytu na území členských států Unie. Rovněž byla zmražena jejich finanční aktiva.

Další událostí, která přispěla k destabilizaci vnitropolitické situace, byl bombový útok v metru, který se odehrál 11. dubna a jenž si vyžádal 13 mrtvých a 192 zraněných. Z provedení útoku byli později uznáni vinnými Dmitrij Konovalov a Vladislav Kovaljov. Proti rozsudku protestovala Evropská unie i mezinárodní organizace, které, kromě protestu proti trestu smrti, vyjádřily pochybnost o spravedlnosti soudního procesu.

Tiché protesty

Tiché protesty (Foto: Julia Daraškevič)

Od 15. června do konce července probíhaly v Minsku a dalších běloruských městech tzv. tiché protesty. Cílem těchto protestů, organizovaných přes sociální sítě, bylo vyjádřit protest proti současné situaci v zemi a touhu po zásadní změně. Účastníci protestů chtěli vyjádřit svou nespokojenost se zhoršující se ekonomickou a politickou situací a většinou se jednalo o lidi, kteří dříve nebyli politicky aktivní. Protesty se konaly bez provolávání hesel, bez transparentů a bez politické opozice v čele, lidé se jen shromažďovali na hlavním náměstí a tleskali.

(Foto: RIA Novosti Sergej Samokin)

Tyto protesty stovek lidí ale vyvolaly ostrou reakci běloruské vlády a na ulicích začali lidé v civilu často s doprovodným kopáním a mlácením zatahovat protestující do přistavených autobusů. Mezi zatčenými byli i běžní chodci, neúčastníci se demonstrace.

Celkem bylo od 15. května zadrženo více než 1730 osob, někteří z nich byli odsouzeni k vysokým pokutám, jiní k 15 dnům vězení, obvykle byl rozsudek vyneset "za sprosté vyjadřování na veřejnosti".

I v důsledku tvrdých zásahů neuniformovaných příslušníků služeb ministerstva vnitra začaly v červenci protesty ztrácet na síle

V červnu a červenci 2011 probíhaly v Bělorusku tzv. „tiché protesty“, které byly organizované skupinou „Revoluce přes sociální síť“. Hlavním rysem těchto akcí bylo, že lidé neprovolávali žádná hesla, nenesli žádné transparenty, pouze tleskali. Účastníci se svolávali skrze sociální síť *Vkontakte*. Skupina vyzývala k provádění podobných akcí každý týden. Lidé se začali scházet nejen na hlavním náměstí v Minsku, ale i v dalších běloruských městech. Režim však postupně zesiloval represivní opatření vůči protestujícím a iniciativu rozprášil. Počet zadržených na červnových akcích dosáhl více než 1 400 osob.

V srpnu byl v Minsku zatčen přední běloruský ochránce lidských práv Aleš Bialiacki a 24. listopadu odsouzen k 4,5 roků vězení za údajné daňové úniky. Nicméně, hlavním důvodem pro odsouzení byla jeho aktivní pozice proti Lukašenkově režimu.

Bělorusů se pak nejvíce dotkly dvě devalvace běloruského rublu v květnu a říjnu, během nichž rubl ztratil dvě třetiny své hodnoty. Devalvace se projevila skokovým zvýšením cen.

Ekonomické potíže měly dále za následek odprodej některých běloruských státních podniků ruskému kapitálu.

Občanské Bělorusko aktivně vystupovalo na podporu osob perzekvovaných režimem. V reakci uspořádalo dvě tiskové konference věnované nejprve povolebním represím a zmanipulovaným politickým procesům s představiteli opozice.

Vedle mediálních aktivit jsme rozběhli veřejnou sbírku, z jejíhož výtěžku byli podpořeni aktivisté pronásledovaní režimem a rodiny politických vězňů.

Kriminalizace lidskoprávních aktivistů

Dne 4. srpna 2011 byl zatčen a následně odsouzen na 4,5 roku vězení běloruský obhájce lidských práv a lídr organizace Viasna Aleš Bialiacki. Předmětem obvinění byly údajné daňové úniky.

Bialiackého organizace Viasna byla založena v roce 1996 v reakci na narůstající represe nově se formujícího nedemokratického režimu. Mezi její aktivity patří především dlouhodobá podpora politických vězňů a jejich rodin. V roce 2003 Viasna ztratila registraci a tím i možnost legálního působení v zemi.

Problémy s registrací má v Bělorusku celá řada organizací, které jsou režimu nějakým způsobem nepohodlné. Bez registrace nemohou legálně operovat s žádnými finančními prostředky a právě tohoto využily běloruské státní orgány. Poté, co se jim na základě mezinárodní smlouvy o finančních převodech podařilo získat informace o pohybech na účtech Aleše Bialiackého v Polsku a Litvě, byl obviněn z daňových úniků.

Uvěznění známého aktivisty zvedlo vlnu protestů a solidarity. Aleši Bialiackému se dostalo podpory od celé řady významných osobností po celém světě a byl z různých míst navržen na Nobelovu cenu za mír.

Aleš Bialiacki (zdroj: democraticbelarus.eu)

Projekty

Jedním z klíčových faktorů pro nastartování pozitivních změn v zemi a zejména pro jejich udržitelnost je fungující občanská společnost. V Bělorusku komplikuje rozvoj občanského sektoru legislativa. Státem jsou podporovány pouze tzv. prorežimní organizace, které jsou svou činností poplatné stávající moci. Ostatní neziskové organizace často nemají šanci získat registraci a tím pádem ani legální prostředky na svoji činnost.

Vedle zmíněných veřejných a mediálních aktivit bylo Občanské Bělorusko v roce 2011 zapojeno do řady projektů zaměřených na podporu a rozvoj občanské společnosti:

Evropské rádio pro Bělorusko

Občanské Bělorusko se v září 2004 stalo spoluzakladatelem Evropského rádia pro Bělorusko se sídlem ve Varšavě. Cílem tohoto mezinárodního rozhlasového projektu je poskytovat běloruským občanům, jejichž přístup k nezávislým médiím je současným režimem omezován, objektivní informace a kvalitní hudební program. Rádio vysílá přes satelit, na velmi krátkých vlnách a na internetu (<http://euroradio.fm/>).

Evropské rádio pro Bělorusko patří dlouhodobě mezi nejsledovanější nezávislá média a je jedním z mála zdrojů nezávislých informací v Bělorusku.

Dům lidských práv ve Vilnius

Občanské Bělorusko se v roce 2011 podílelo na činnosti Domu lidských práv ve Vilnius. Jde o mezinárodní projekt, jehož cílem je poskytnout perzekvovaným běloruským aktivistům i organizacím bezpečné útočiště a zázemí pro jejich činnost. Zřizovatelem domu je norská nadace Human Rights House Foundation.

V domě probíhají celoročně školení a tréninky pro aktivisty, kterých se v roce 2011 zúčastnilo více než 1 500 účastníků.

Podpora Občanské společnosti

Kromě výše uvedených aktivit jsme organizovali další projekty s cílem napomoci rozvoji občanské společnosti v Bělorusku. V roce 2011 jsme uspořádali celou řadu brainstormingů, tréninků, školení a studijních cest pro naše běloruské partnery. Dále zprostředkováváme kontakty a zajišťujeme poradenství a výměnu informací.

Sdružení též monitoruje situaci v oblasti lidských práv v Bělorusku a vydává prohlášení k případům pronásledování běloruských aktivistů a opozičních představitelů.

V roce 2011 nás podpořili:

TRANSITION
Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic

NED National Endowment
for Democracy
Supporting freedom around the world

•
• Visegrad Fund
•

Jak se zapojit

Staňte se dobrovolníky

Zapojte se do činnosti Občanského Běloruska v rámci České republiky nebo vycestujte do Běloruska na krátkodobý či dlouhodobý dobrovolnický projekt. Způsobů jak pomoci je celá řada. Bližší informace Vám rádi poskytneme na: info@civicbelarus.eu

Přijměte dobrovolníka z Běloruska

Tamní neziskový sektor má jen omezený prostor pro rozvoj. Dobrovolník z Běloruska se ve Vaší organizaci nebo ve Vašem úřadě může naučit mnohé, co bude moci přenést a zrealizovat ve své organizaci v Bělorusku.

Udělejte společný projekt

Máte nápad jak podpořit rozvoj občanské společnosti v Bělorusku? Pomůžeme zajistit kontakty na běloruské organizace, které se zabývají podobnými projekty jako Vy.

Napiš politickým vězňům

Běloruský režim protiprávně zadržuje více než desítku politických vězňů. Běloruský právní systém je snadno zneužitelný ke kriminalizaci odpůrců režimu. Ti se pak mohou dostat do vězení na základě vykonstruovaných soudních procesů. Aktuální seznam a adresy běloruských politických vězňů je k dispozici na stránkách <http://odvahubelorusum.cz>

Podpořte sbírku na podporu osob pronásledovaných režimem

Občanské Bělorusko spustilo v roce 2011 veřejnou sbírku na podporu politických vězňů, jejich rodin a osob pronásledovaných režimem.

O využití sbírky spolurozhodují členové Občanského Běloruska, běloruské lidskoprávní organizace a sdružení rodin politických vězňů.

Příspěv je možné také dárcovskou SMS ve tvaru DMS BELORUSKO na telefonní číslo 87 777.

Cena DMS je 30 Kč, na konto sbírky Občanského Bělorusko doputuje 27 Kč.

Protestující po vyhlášení výsledků prezidentských voleb 2010 (Foto: AFP)

Hospodaření v roce 2011

Náklady

Evropské náklady pro Běloruské rádio	3 493 421 Kč
Partnerská spolupráce	100 716 Kč
Agora	371 373 Kč
Administrativní náklady	293 609 Kč
Kancelářské potřeby a drobný materiál	76 171 Kč
Drobný hmotný majetek do 40 000 Kč	18 799 Kč
Cestovné pro běloruské účastníky	139 382 Kč
Místní cestovné pro běloruské účastníky	123 003 Kč
Víza pro běloruské účastníky	21 100 Kč
Cestovné pro partnery a experty a zaměstnance	252 836 Kč
Náklady na reprezentaci	620 Kč
Náklady na semináře, konference a workshopy	72 464 Kč
Pronájem kanceláře ČR	57 600 Kč
Telefon, internet	24 421 Kč
Kopírování, tisk	7 605 Kč
Koordinace, organizace a asistence projektů, lektorné, materiální a technické zabezpečení	678 194 Kč
Inzerce, reklama, web	16 149 Kč
Překlady a tlumočení	80 297 Kč
Ekonomické poradenství	31 751 Kč
Mzdové náklady DPP	110 800 Kč
Daně a poplatky	300 Kč
Bankovní poplatky	10 758 Kč
Členské příspěvky DEMAS	5 000 Kč
Jiné ostatní náklady	53 230 Kč
Kurzové ztráty	14 840 Kč
Celkem	6 054 439 Kč

Výnosy

MZV	4 892 857 Kč
NED	608 775 Kč
IVF	366 787 Kč
Fondy	103 578 Kč
Dary	66 396 Kč
Kurzové zisky	36 714 Kč
Úroky	107 Kč
Jiné výnosy	12 Kč
Celkem	6 075 226 Kč